LAUSUNTO
HE 173/2024 vp
5.11.2024
Suomen Osuuskauppojen Keskuskunta SOK

Lausunto hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi alkoholilain muuttamisesta

Suomen Osuuskauppojen Keskuskunta (myöhemmin SOK) kiittää talousvaliokuntaa mahdollisuudesta lausua hallituksen esitykseen laiksi alkoholilain muuttamisesta. Esitys on muuttunut lausuntokierroksella olleeseen luonnokseen verrattuna parempaan muotoon, mutta edelleen näemme muutoskohtia.

SOK näkee, että esitys edistää alkoholipolitiikan uudistamista vastuullisesti eurooppalaiseen suuntaan. Myös muita hallitusohjelmassa mainittuja kirjauksia tulee edistää viipymättä. Peräänkuulutamme myös tasapuolisia kilpailuedellytyksiä kotimaisille ja ulkomaisille toimijoille. Jatkossa etämyyntiä koskevia pykäliä muutettaessa samat vaatimukset tulee edellyttää myös ulkomaisilta toimijoilta.

Esityksen tulisi olla teknologianeutraali

SOK huomauttaa, että nykyisessä muodossaan lakiesitys ei ole teknologianeutraali, vaan edellyttää, että alkoholin toimittaa ja luovuttaa ihminen. Laki ei jätä mahdollisuutta hyödyntää nykyisiä ja tulevia teknologisia ratkaisuja alkoholin toimituksessa ja luovutuksessa. Muutettu laki tulee siis olemaan jo muutoksen voimaantulohetkellä vanhanaikainen. Teknologia kehittyy kovaa tahtia ja näemme, että teknologia on iän- ja jatkossa myös päihtymistilan tarkistamisessa yhtä tarkka kuin ihminen. Suomi on edelläkävijämaa autonomisten ratkaisujen hyödyntämisessä verkkokauppakuljetuksissa ja teknologianeutraalius kannustaisi myös suomalaisia yrityksiä kehittämään kotiinkuljetukseen uusia ratkaisuja ja näin luotaisiin teknologiayrityksille mahdollisuuksia.

Nykyisenmuotoista verkkokauppaa ei tule hankaloittaa

Kotimainen alkoholijuomien verkkokauppa ja nouto myymälästä on jo nykyisen lainsäädännön puitteissa sallittua ja esityksellä mahdollistetaan alkoholijuomien toimitus ja kotiinkuljetus asiakkaille. Esitys kuitenkin itse asiassa kiristää nykyisellään sallittua alkoholijuomien noutoa myymälästä. Esitys tuo lisäsääntelyä esimerkiksi vähittäis- ja anniskelumyynnin määritelmiin, ikärajavalvontaan ja verkko-ostamisen käytäntöihin. Olemme tunnistaneet muun muassa ristiriidan iän tunnistamiseen liittyen nykyiseen käytäntöön verrattuna kaksivaiheisen tunnistautumisen kautta. Vahva tunnistautuminen ostotilanteessa lisää hallinnollista taakkaa ja kustannuksia ilman vaikutuksia alkoholihaittoihin. Luovutustilanteen ikärajavalvonta on merkityksellisempi. Alkoholin nouto miehitetyistä noutopisteistä toimii jo nyt ja tätä uuden lain ei tule vaikeuttaa. Tehokas valvonta voidaan jatkossakin toteuttaa ilman kaksivaiheista tunnistautumista. Kaksivaiheisen tunnistautumisen vaade myös asettaa kotimaiset ja ulkomaiset toimijat eriarvoiseen asemaan, sillä ulkomailta tilattaessa tunnistautumista ei tällä hetkellä tarvita.

Esitys mahdollistaa uusia, innovatiivisia liiketoimintamalleja

Nykyisen alkoholilain 38 § vaatii myyjän läsnäolon niissä myymälöissä, joissa myydään alkoholia, myös silloin, kun myymälä on auki itsepalveluperiaatteella eikä alkoholia myydä vaan alkoholituotteet ovat varastoituina poissa näkyvistä. Pykälän vaatimus on hankaloittanut erityisesti harvaanasuttujen seutujen palveluiden ylläpitämistä ja uusien innovaatioiden käyttöönottamista.

SOK näkeekin erittäin hyvänä, että pykälä uudistetaan. Ehdotettu muotoilu mahdollistaa esimerkiksi osittaisella itsepalveluperiaatteella toimivat myymälät, joissa alkoholia voidaan myydä silloin kun myyjä on paikalla ja taas myyjän poissa ollessa alkoholi ei ole ostettavissa, vaikka muita kuin ikärajavalvottuja tuotteita voi ostaa. Tämä edesauttaa päivittäistavarakaupan palveluiden säilymistä harvaanasutussa Suomessa.

Toimituspassista ei saa tulla raskas ja byrokraattinen

SOK ymmärtää toimituspassin vaateen ja kannatamme sitä, että henkilökunnan osaamisen päivittämisestä tulee lainsäädännön nojalla pitää huolta. Toimituspassista ei kuitenkaan saa tulla kallista ja byrokraattista järjestelmää. Nousseet kustannukset tekevät kotimaisesta verkkokaupasta kokonaisuutena vähemmän houkuttelevan. Viiden kuukauden siirtymäaika esityksessä kokonaisuudessaan, mutta erityisesti toimituspassin vuoksi, on ymmärrettävää, jotta kaikki toimijat saavat järjestelmät toimimaan ja koulutettua osaavan henkilökunnan.

Toimituskiellot käytännössä ovat haasteellisia

Ymmärrämme toimituskieltojen vaatimuksen, mutta niiden käyttöön saattaminen on haasteellista. Tämä vaatisi tarkan osoitelistauksen viranomaisilta ja sisältää silti saman toimituspaikan usean käyttötarkoituksen ongelmallisuuden. Samaa tilaa, esimerkiksi erilaisia yhteiskäyttö- ja monitoimitiloja, voidaan käyttää useaan eri tarkoitukseen kuten juhlakäyttöön tai nuorisotilana.

Annamme mielellämme lisätietoja.

Kunnioittaen,
Suomen Osuuskauppojen Keskuskunta

Yhteystiedot:
Sampo Päällysaho
Päivittäistavarakaupan johtaja
sampo.paallysaho@sok.fi

Laura Pistemaa
Yhteiskuntasuhdeasiantuntija
laura.pistemaa@sok.fi
puh. 040 0567 939